

Zadání diplomové práce

Číslo diplomové práce: FA-DIP0086/2012
Ústav: Ústav navrhování I.
Student(ka): **Bc. Jana Závodná**
Studijní program: Architektura a urbanismus (N3501)
Studijní obor: Architektura (3501T002)
Vedoucí diplomové práce: **prof. Ing. arch. Ivan Koleček**
Konzultanti diplomové práce:

Akademický rok: **2012/13**

Název diplomové práce:

Městská knihovna, Lausanne

Zadání diplomové práce:

Urbanistický a architektonický návrh městské knihovny v kontextu specifických topografických podmínek města Lausanne.

V Lausanne se vybudovaly nejen mosty nad divokou říčkou, ale říčka samotná byla na začátku 20. století zkrocena do podzemního kanálu a zasypána. Vznikly tak velké horizontální plochy se vztahy „horního“ a „dolního“ města – historické struktury a plošiny zásypu.

Plošiny byly nejprve zastavěny sklady, průmyslovými halami a nákladovým nádražím. Dnes jsou novým územím pro rozvoj soudobého centra města.

Příležitostí k formulování nového městského ohniska je i kulturně-společenská funkce celoměstského významu – objekt Městské knihovny. Projekt musí nalézt odpovědi na otázku potenciálu architektonicko-urbanistického řešení a jeho hodnot.

Architektura by neměla být formálním vyjádřením světa, ale vyjádřením prostředí za pomoci formy. Pokud rozumíme architekturu jako vyjádření kultury stavění, musí architektonický projekt od svého počátku odpovídat na řadu asociací, dialogů a otázek.

Funkční program – Městská knihovna - se skládá ze čtyř hlavních celků:

- veřejné služby a funkce
- Knihovna (pro dospělé, pro mládež)
- Městský archiv a Centrum komiksů
- technické a administrativní zázemí

Výsledek – projekt – by měl nalézt úlohu instituce „knihovny“ v životě města a v životě jeho obyvatel v roce 2020 – v roce jejího plánovaného dokončení.

Rozsah grafických prací:

Úplná dokumentace navrženého souboru objektů v území.

Situace, půdorysy, řezy, pohledy, perspektivy, detail, prezentační panel a model.

Požadované výstupy:

analýzy místa, schémata: 1:25 000 – 1:5 000

koncept projektu, schéma: 1:5 000 - 1:1 000

situace: 1:1 000 - 1:500

půdorysy jednotlivých (podzemních a nadzemních) podlaží s navazujícími městskými prostory 1:200

řezy a pohledy (důležité k pochopení projektu) 1: 200,

vybraný konstrukční a prostorový detail 1:20

vyjádření ve 3D, základní model 1:500, další pracovní modely 1:200 až 1:20

eventuální popisné texty na výkresech, průvodní zpráva

prezentační panely formátu A1 - 594x840 mm, max. 8 ks, B1 1ks

Seznam odborné literatury:

CH. NORBERT-SCHULZ: Genius Loci, VÁCLAV CÍLEK: Krajině vnější a vnitřní

CAMILLO SITTE: Stavba měst dle uměleckých zásad

T. VALENTA: Město a topografie,

P. HALÍK, P. KRATOCHVÍL, O. NOVÝ: Architektura a město

JAN GEHL: Život mezi budovami,

R. KOOLHAAS: Třešticí New York,

I. KOLEČEK: Vrstvy,

J. PALLASMAA: Oči kůže – Architektura a smysly

Termín zadání diplomové práce: 18.2.2013

Termín odevzdání diplomové práce: 13.5.2013

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Jana Závodná
Student(ka)

prof. Ing. arch. Ivan Koleček
Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Iva Poslušná, Ph.D.
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 18.2.2013

doc. Ing. Josef Chybík, CSc.
Děkan

Príbehy miesta

Tri platformy

Príbeh mesta Lausanne je úzko spätý s riekou Flon, ktorá si po stáročia hľbila svoju cestu k jazeru Léman v mäkkom pieskovcovom podloží mesta. Flon však bola zasypaná do podzemného kanála a na jej mieste vznikla štruktúra niekoľkých postupne uskakujúcich horizontálnych plôch. Nazývajú sa Flon, Sévelin a Sebeillon. Vznikol nový vzťah horného a dolného mesta, a s ním prišli nové výzvy ako napríklad riešenie hrany, či prepojenia oboch častí. Tieto plochy boli

najprv zastavané skladmi, priemyselnými halami, nákladnou stanicou. Dnes sa stávajú novým mestom: priestory sú postupne prestavované a dostávajú novú definíciu užívania. Predmetom nášho návrhu sa stali bloky horizontálnej plochy Sévelin, orientovanej čím ďalej tým viac k mestským programom (divadla, profesionálne školy). Do charakteru miesta vstupujeme s novou funkciou mestská knižnica a archív.

Bloky a pásy

Systém celej platformy Sévelin je založený na prvkoch - blokoch, ktoré sú radené v pásach z východu na západ. Zmena v tejto lokalite prebieha ako transformácia každého prvku, je totiž možné niektorý odobrať či vymeniť, bez toho, aby systém prišiel o svoju silu. Blok, aby bol prvkom systému, musí dodržať isté pravidlá, nie sú to však tie isté pravidlá

ako je to v prípade platformy Flon. Na Séveline sa výška každého bloku sa mení, šírka pásu je naopak prísnejšia ako je to vo Flon, 4 pásy sú takmer rovnocenné. Platforma je na jednej strane ukončená dvomi prvkami v kolmom smere na pásy, z druhej plynule ohybom prechádza do tretej voľnejšej plochy Sebeillonu.

Ulice a verejný priestor

Plocha Sévelin je blízko spätá s (v poradí treťou) platformou Sebeillon; doteraz zostávajú prepojené kolajnicami napriek tomu, že už na prevoz a skladovanie nákladov neslúžia. Dávny systém dodnes zostáva prepísaný v rasti ulíc a výraznej osovosti celej platformy. V návrhu zachovávam tento raster - vďaka tomu je kedykoľvek možné z niektorej vybranej časti vylúčiť dopravu a prenechať ju chodcom - zvyšné

ulice postačia na obsluhu celej platformy. Stálymi pobytovými priestormi ostávajú miesta mimo ulíc. Narozdiel od platformy Flon tak verejný priestor nevzniká vynechaním prvku zo systému, ale je súčasťou prvku (bloku) samotného, patrí mu a je ním definovaný. To platí aj pre nový exteriérový priestor knižnice. Nie je námestím celého Sévelinu, ale dotvára knižnicu samotnú.

Metro a zelený pás

Na hrane Sévelinu sa ako štvrtý lineárny prvok platformy nachádza zelený pás a metro. Oboje prechádzajú všetkými tromi platformami ako stuha. Tak ako metro prepája jednotlivé časti mesta, tak zelený pás prepája viaceré rekreačné zelené plochy v meste, z ktorých je práve zeleň na Sebeillone skôr plánovanou budúcnosťou (na plánoch je časť

študentského projektu J. Sedláka). Zastávka metra je navrhnutá tak, aby svojimi dvomi východmi obslúžila celú platformu Sévelin, podobne aj zastávka autobusu. Prechod na Sebeillon je zase umiestnený tak, aby poslúžil chodcom idúcim v zeleni ako aj chodcom po ulici.

Knižnica 2020

Čo knižnica, či už tradičná alebo nová digitálna či dokonca virtuálna, znamená pre ľudí a spoločnosť? Na rozvoj knižníc odjakživa vplývali (pozitívne i negatívne) spoločenské, politické, ekonomické a kultúrne vzťahy. Dá sa povedať, že knižnica je produktom spoločnosti. Až sekundárne je to produkt tvorivej práce knihovníkov. Poslaním knižníc je a vždy bolo sprístupňovať poznanie, aktívne zospoločensťovať a triediť informácie, vzdelávanie. Nielenže platí, že stav knihovníctva je dôsledok stavu spoločnosti, ale aj naopak – knihovníctvo je jedna z príčin stavu spoločnosti.

Knižnica je určená používateľom zo všetkých sociálnych vrstiev. Ani sa nezameriava výlučne len na intelektuálnu vrstvu spoločnosti či určitú vekovú kategóriu. Financovanie sa teda budovalo na princípe solidarity a štátneho a komunitného financovania. Na oplátku knihovníctvo používa tieto princípy aj v praxi – je ekologické: namiesto nákupu preferuje požičiavanie, namiesto jednorázového využitia opakované používanie. To je opakom konzumného spôsobu života. Ako je to možné pokračovať v knihovníctve v novej ére - v čase informačnej spoločnosti?

Spájaním celej komunity...

Objem informácií a dát zažíva obrovský rast. Vzniká celá skupina nových informácií, ktoré sa šíria internetom a autorom je hocikto z nás. Tieto nové informácie odokrývajú nový veľký a bohatý svet. Rovnako ako pre dieťa, ktoré prvýkrát využije knižnicu a objaví, že akoby aj ono má odrazu všetky tie knižky, a môže sa dostať k novým každým mesiac, tak isto to platí pre virtuálny svet na sieti. Zhŕňanie vedomostí a informácií na internete je kolektívnou inteligenciou spoločnosti. Je založené na kolaborácii veľkého počtu ľudí. Kolektívna zodpovednosť za ne má veľa výhod. Je to bezplatná, aktuálna, neobmedzená a rýchla možnosť ako sa dostať k informáciám, ktoré väčšinou aj dosahujú vysokú kvalitu. Knižnica by mala vystupovať ako prevádzkovateľ prostredia vhodného na takúto kolaboráciu.

Ísť za svetlom...

V knižničnom priestore je jedným z najdôležitejších faktorov svetlo. V návrhu sú okrem veľkej presklennej fasády poukladané po stranách výklenky - svetlé kúty, kam si návštevník môže knižku vziať, zatiaľ čo si ju listuje. Tento motív sa opakuje aj ako svetlík cez posledné i prvé podlažie. Aj keď do takej hĺbky neprivedie veľa svetla, necháva návštevníka vnímať zmeny počasia či fázy dňa.

a spájaním jednotlivcov

Na druhej strane spektra je potreba získať to najkvalitnejšie poznanie. V množstve digitálnych i hmotných kníh je nutné vedieť si vybrať. A vybrať vie najlepšie odborník v konkrétnom obore. Ten vie nielen odkázať na správne dáta, ale vie ponúknuť vedomosti aj priamo z prvej ruky. Spájanie jednotlivcov, odborných kapacít je dokonca kľúčové pre inováciu a myslenie za hranicami kníh.

Knižnica by takéto kolaborácie mala určite podporovať a to v prvom rade ponúknutím vhodného prostredia pre prácu v tíme. Verím, že v budúcnosti sa bude odbor knihovníctva venovať aj vedeniu databázy jednotlivcov a ich zameraní (a to bez ohľadu na to, čo to je, príklad: odborník na pôvodné komiksy Dobrodružstvá Spidermana) a sprostredkovaniu kontaktov medzi nimi.

"Človek s knihou
ide za svetlom. To
je začiatok
knižnice. Predsa
nepôjde päťnásť
metrov k lampe."

L.I.Kahn

a ísť za tichom

Ak sa však návštevník potrebuje nad knihou zahĺbiť a sústrediť sa pri práci s ňou, okrem svetla potrebuje hlavne ticho. Preto v kontraste s veľkým priestorom patriacim knihám sa po jeho obvode nachádzajú malé priestory študovní. Tie sa delia na samostatné a väčšie určené na skupinovú kolaboráciu a konzultácie. Pracovné miesta sú vhodné na čítanie i na prácu na počítači.

Rozprávajúce sa budovy

Funkciu knižnice rozdeľuje do dvoch častí jej obsah: knihy pre dospelých a knihy pre deti a mládež. Ich postavenie je voči sebe rovnocenné, aj keď jedna sa za čelnou fasádou rozprestiera hlbšie ako druhá. Fasáda, ktorou sú na seba otočené, je dvojité sklenená fasáda s medziskelnou fóliou so zrkadlovým efektom. Hladkosť týchto dvoch veľkých plôch pôsobí príťažlivo a vytvára komunikáciu medzi oboma budovami. Naznačuje, že ide o jednu funkciu akoby rozkrojenú do dvoch budov. Ostatné fasády sú oproti tomu drsné a majú reliéf a perforácie. Obe budovy sa nachádzajú na vyvýšenej ploche, vďaka ktorej si ešte viac vytvárajú spoločný vzťah a odpútavajú sa od uzemnenia v teréne. Plocha zároveň zvýrazňuje systém blokov a ulíc v území. Bývalý industriálny charakter je napriek postupne meniacim sa budovám navždy zapísaný v štruktúre. Dodnes sú na uliciach viditeľné kolaje vlakov. Tak ako tieto nevyužívané ruiny predošlej doby podľahnú zeleni (ako je to v projekte Sebeillonu), ozelenujú i niektoré časti kolají na Séveline. Stanú sa tak ďalším prepojením mesta a parku, vodiacom linkou a symbolom nezastaviteľného času.

Prevádzkové riešenie knižnice ju rozdeľuje na 2 budovy - na knižnicu dospelých a knižnicu mládeže. Archívy sú umiestnené v podzemí prístupné z oboch objektov. 2. až 6. podlažie majú podobné rozloženie, výnimočné sú 1. a 7. podlažie.

Konštrukcia knižnice je kombinovaný stenový a skeletový monolitický železobetónový systém využívajúci stužovanie otvorov v doske pomocou ich rámovania (v prípade 1. a 7. NP na výške celého podlažia) vertikálnymi nosnými prvkami (príklad: ztužujúce zábradlie). Všetky priestory majú pod stropom zavesený podhľad s inštalačným priestorom pre vzduchotechniku, okrem hlavného otvoreného priestoru v strede knižnice. Tento priestor zjednocuje veľké átrium. Celá budova je opláštená 2 druhmi fasády. Prvá je dvojité sklenená fasáda s medziskelnou fóliou so zrkadlovým efektom, z ktorej sa zohriaty vzduch odvádza do tepelného výmenníku v technickej jednotke na najvyššom podlaží. Druhá fasáda má perforovaný plášť z hliníkových panelov upravených natiahnutím (nazývanej i ťahokov).

Administratíva a kaviareň

7. NP

Kaviareň so zázemím
Administratíva Openspace
Administratívne jednotky
Konferenčná miestnosť
Sekretariát
Riaditeľ
Zázemie zamestnancov
Copycentrum
Technická miestnosť
Toalety

Knižnica

3. - 6. NP

Polyfunkčný priestor knižnice
Skupinové študovne
Samostatné študovne
Toalety

Knižnica

2. NP

Príležitostný výstavný priestor knižnice
Polyfunkčný priestor knižnice
Skupinové študovne
Samostatné študovne
Toalety

Vstupné priestory a sál

1. NP

Vstupná hala
(Príležitostný výstavný priestor)
Recepcia
Šatňa
Obchod
Automatické vracanie kníh
Triedy na spoločné čítanie
Sál
Zázemie sálu
Toalety

Centrum komiksov a archív

-1. a -2. NP

Knižnica komiksov a archívu
Prijímacia miestnosť
Konzultačné miestnosti
Študovne
Automatické triedenie kníh
Audiovizuálny ateliér
Mediotéka
Multimédiá
Archívy
Príjem a dokumentácia
Sklad dokumentov
Mikrofilm a skenovanie
Špeciálne ošetrovanie dokumentov
Ateliér väzby kníh
Toalety

Parkovanie pod vedľajším objektom